

פרשת מטות - נַחֲנוּ נַעֲבֵר חֲלוּצִים

בילדותו התגורר האדמו"ר מגור, בעל "שפת אמת", בבית סבו בעל "חידושי הרי"ם". באחד הלילות האריך בלימודו ורק לפנות בוקר הלך לישון. כשנכנס סבו לחדרו וראה שהוא עדיין ישן, העיר אותו והוכיח אותו על כל שהוא ישן במקום ללמוד. הנכד הקשיב בקשב רב לדברי המוסר שהטיף לו סבו, וכשסיים הסבא את דברי המוסר, אמר לו שהוא לא התעורר בגלל שלמד כל הלילה. שאל אותו סבו: למה לא אמרת לי את זה מיד, והייתי נמנע מלהוכיח אותך. וכך ענה לו הנכד, בעל "שפת אמת":

בפרשת מטות מסופר על התוכחה שהוכיח משה את בני גד ובני ראובן על בקשתם להישאר בעבר הירדן המזרחי, וכך הם יימנעו מלעזור לאחיהם לכבוש את הארץ: "הֲאֵחֵיכֶם יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תָּשְׁבוּ פֹה?!". (לב ו). אבל מיד לאחר דברי התוכחה של משה מתברר שבני גד ובני ראובן מתכוונים לעזור לאחיהם בכיבוש הארץ: "וְאַנְחֵנוּ נִחְלֹץ חֲשִׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם הִבִּיאֲנָם אֶל מְקוֹמָם" (לב יז). נשאלת השאלה, אם מלכתחילה הם התכוונו לעזור בכיבוש הארץ, למה הם נתנו למשה לדבר כל כך הרבה ולא הפסיקו אותו מיד בהתחלה?

ענה על כך ה"שפת אמת" שבני גד ובני ראובן אמרו לעצמם: "חבל לנו להפסיד שיחת מוסר ממשה רבנו. נשמע את השיחה, ואחר כך נגיד לו שזה לא נוגע לנו".
 "כך גם אני", אמר ה"שפת אמת" לסבו, "גם לי היה חבל להפסיד שיחת מוסר על ערך לימוד התורה, אף על פי שזה לא נוגע אלי".

בפרשה זו מופיע השורש חל"ץ שבע פעמים, כגון: "וְאַנְחֵנוּ נִחְלֹץ חֲשִׁים... אִם תִּחְלְצוּ... נַחֲנוּ נַעֲבֵר חֲלוּצִים".

פעם אחת הגיע יהודי אחד לרב אברהם יצחק הכהן קוק, שנודע ביחסו הלבבי לחלוצים הראשונים, על אף שלא שמרו תורה ומצוות. אמר אותו יהודי לרב קוק: המילה "נַחֲנוּ" מופיעה רק פעמיים בכל התנ"ך, לעומת כינוי הגוף הרגיל, "אַנְחֵנוּ": פעם אחת בפרשת מטות, בדברי בני גד וראובן "נַחֲנוּ נַעֲבֵר חֲלוּצִים" (לב לב), ופעם שנייה במגילת איכה "נַחֲנוּ פִשְׁעֵנוּ וּמָרִינוּ" (ג מב). הרי לנו מכאן רמז שה"חלוצים" הם פושעים וממרים, ואסור להתחבר אליהם!

ענה לו הרב קוק: יש פסוק שלישי שגם בו כתוב "נַחֲנוּ", ובו תשובה לטענתך: בני יעקב אמרו ליוסף "פָּלְנוּ בְנֵי אִישׁ אֶחָד נַחֲנוּ" (מב יא). נכון, החלוצים אינם שומרים תורה ומצוות, אבל אסור לנו לשכוח שכולנו בני איש אחד אנחנו.